

Fremtidens Syddanmark

Årlig opfølgning på den
regionale udviklingsstrategi

2021

Fremtidens Syddanmark

I Syddanmark ønsker vi at bidrage til FN's verdensmål og til at udvikle en sammenhængende, attraktiv og bæredygtig region med kompetente borgere, trivsel og engagement.

Den regionale udviklingsstrategi 2020-2023, Fremtidens Syddanmark, handler om, hvilke udfordringer vi vil fokusere på i de kommende år, hvilke muligheder vi skal opsøge - og hvordan vi i fællesskab bedst løser opgaverne og sætter Syddanmark på dagsordenen. Strategien handler om syddanskernes muligheder for at tage en uddannelse, om at skrue op for klimadagsordenen og ned for CO₂-udslippet. Om at sørge for, at syddanskerne kan komme fra A til B på de rigtige tider af døgnnet, om rent drikkevand, sundhedsrobotter og om en levende kultur. Det handler om 1,2 mio. syddanskere, der skal have mulighed for at leve det liv, de ønsker.

Denne udgivelse er den årlige opfølgning på udviklingsstrategien for 2021. Heri redegør vi for nogle af de igangsatte indsatser og viser udviklingen på de enkelte områder med udvalgte indikatorer og nøgletal.

Det overordnede billede i den årlige opfølgning for 2021 er, at vi her halvvejs i strategiperioden er rigtigt godt på vej. I 2021 er der kommet mange nye vigtige indsatser til, og der er arbejdet videre med de længerevarende indsatser, der tidligere var sat i gang.

Det gjaldt fx arbejdet med at sikre rent grundvand til syddanskerne, ligesom der fortsat var fokus på arbejdet med oprensning efter de tre store generationsforureninger i regionen. Klima var også i 2021 højt på dagsordenen - i DK2020 blev der skruet op for samarbejdet med de syddanske kommuner om klimahandleplaner, ligesom Region Syddanmarks interne klimahandlingsplan kom på plads, og energiforbruget var fortsat faldende. I 2021 blev det første skridt taget til at løfte det dansk-tyske samarbejde til et nyt niveau. Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten har indgået en fælles-erklæring om fornyet samarbejde. Som noget nyt blev Dansk-tysk udviklingsalliance etableret for at styrke det fremadrettede samarbejde med Tyskland.

Indhold

- / s. 3 Strategisk ramme
- / s. 4 Grøn omstilling, klima og ressourcer
- / s. 6 Rent vand og jord
- / s. 8 Kompetencer til fremtiden
- / s. 10 Sunde levevilkår
- / s. 12 En attraktiv og oplevelsesrig region
- / s. 14 Mobilitet for alle
- / s. 16 Tværgående indsatser
- / s. 18 Verdensmålene indtænkes i regionale indsatser

/ s. 2

Region
Syddanmark

-- / **Udgivelse:**
Region Syddanmark
Damhaven 12, 7100 Vejle

-- / **Design & produktion:**
Mediegruppen as

-- / **Foto:**
Hyldager Fotografi

-- / **ISBN:**
978-87-92217-68-4

Fremtidens Syddanmark Regional Udviklingsstrategi

2020-2023

Den regionale udviklingsstrategi 2020-2023 sætter rammerne for regionens udvikling de kommende år.

Udviklingsstrategien har FN's verdensmål som overordnet ramme. Strategien bygger på seks strategispor, som tager afsæt i fælles udfordringer eller særlige syddanske styrker, og på fire tværgående temaer.

Seks strategispor

- Grøn omstilling, klima og ressourcer
- Rent vand og jord
- Kompetencer til fremtiden
- Sunde levevilkår
- En attraktiv og oplevelsesrig region
- Mobilitet for alle

Fire tværgående temaer

- Dansk-tysk og internationalt samarbejde
- Viden og analyser
- Udvikling i hele regionen
- Digitalisering

Den regionale udviklingsstrategi er konkretiseret i delstrategier inden for strategisporene, som har karakter af handlingsplaner. Delstrategierne beskriver konkrete indsatser, der vil blive gennemført i løbet af strategiperioden, herunder initiativer i relation til de fire tværgående temaer.

Opfølgning på udviklingsstrategien

Den årlige opfølgning på den regionale udviklingsstrategi følger op på ambitionerne for strategien og redegør for nogle af de indsatser og handlinger, regionen har igangsat i løbet af 2021. Opfølgningen indeholder således en beskrivelse af væsentlige indsatser inden for og på tværs af de enkelte strategispor samt FN's verdensmål.

Med udvalgte retningsgivende indikatorer og nøgletal vises det samtidig, hvor regionen står i forhold til de regionale mål på de seks strategispor. Beskrivelsen af, hvordan vi udmønter udviklingsstrategien, understøttes således af indikatorer og nøgletal, der viser udviklingen på udvalgte områder i relation til de regionale mål.

Indikatorer og nøgletal er ikke effektmål, der skal vise, om vi er kommet i mål med de konkrete handlinger og indsatser. De skal vise, om vores strategi peger i den rigtige retning, og om der er behov for de handlinger og indsatser, som vi og vores samarbejdspartnere i regionen har igangsat.

Læs mere om regional udvikling her:
regionsyddanmark.dk/regional-udvikling

Grøn omstilling, klima og ressourcer

Indsatser og handlinger i 2021

Eksterne indsatser og handlinger

DK2020 - Klimaplaner for hele Danmark. Partnerskabet "DK2020 - Klimaplaner for hele Danmark" har som mål at bidrage til Parisaftalens klimamål gennem kommunale klimahandlingsplaner og tværgående samarbejde. Indsatsen er et partnerskab mellem Realdania, Concito, KL og de danske regioner.

I 2021 er alle 22 syddanske kommuner blevet en del af DK2020. Region Syddanmark bidrager til et sekretariat, som bl.a. bistår kommunerne med faglig sparring. Partnerskabet medvirker til at indfri målsætningerne i regionsrådets klimastrategi. Kommunerne har forpligtet sig til at formulere klimahandleplaner, der anviser lokale veje til et netto-nul-udledende samfund i 2050 og som prioriterer ambitiøse klimatilpasningsindsatser til sikring af borgere i Syddanmark. For at accelerere indsatsen har Region Syddanmark også bidraget med analyser og viden, herunder klimagasregnskaber og oversvømmelseskort til alle 22 kommuner.

Ny råstofplan. Regionsrådet har i juni 2021 vedtaget en ny råstofplan: Råstofplan 2020. Heri er der fokus på bæredygtig råstofforvaltning gennem nye partnerskaber og samarbejder i hele værdikæden.

Pilotprojekt om klimavenligt forbrug og adfærd på ungdomsuddannelser. Som en del af arbejdet med cirkulær økonomi har regionen igangsat et pilotprojekt om klimavenligt forbrug og adfærd på fem syddanske ungdomsuddannelser. I projektet skal eleverne udvikle og igangsætte handlinger, der kan bidrage til mere klimavenligt forbrug og adfærd på deres egen skole, fx i forhold til mad og transport. De fem skoler ligger i Kolding, Odense, Svendborg, Tønder og Vejen.

Neptun. Region Syddanmark er en del af det grænseoverskridende klimatilpasningsprojekt, Neptun. Neptun har til formål at dele viden om vandregulering og klimatilpasning mellem myndigheder, forsyningsselskaber og virksomheder i Schleswig-Holstein og Region Syddanmark. Et af delmålene med projektet er at skabe nye, kreative løsninger på klimatilpasningsudfordringer gennem offentlige-private innovationssamarbejder.

Interne indsatser og handlinger

Fortsat nedgang i regionens energiforbrug. Regionens energiforbrug for første halvår af 2021 viser, at vi har udledt 17,2 pct. færre klimagasser i forhold til første halvår 2018. Faldet i klimagasudledning skyldes bl.a. regionens mange solcelleanlæg. Produktion af strøm fra regionens 63.400 m² solceller dækkede i første halvår knap 9 pct. af regionens samlede strømforbrug og reducerede regionens udledning med 527 tons CO₂.

Udviklingsprojekt om omstilling af sygetransporter og ambulancer. Det er undersøgt, hvordan sygetransporter og ambulancer kan omstilles til el. Analysen viser, at 80 pct. af de nuværende sygetransporter kan omstilles til el, forudsat at den rigtige infrastruktur etableres, og der tages nøje hensyn til, hvordan vagtplaner og arbejde tilrettelægges. Ambulance Syd har allerede i dag fem el-biler i drift til områdeledere.

Grønne krav i udbud og test af mere cirkulære indkøb. I takt med at regionen sender forskellige produkter i udbud, indarbejdes klimamæssige, miljømæssige og cirkulære krav. Eksempler på udbud fra 2020 og 2021, hvor miljøkrav er indarbejdet, er lægevagtkørsel, infusions- og transfusionssæt, aftørningspapir, nye møbler og anæstesi produkter. På møbelområdet testes der endvidere indkøb af brugte møbler fra leverandøren.

Nedbringelse af mængden af madspild. Regionens køkkener har i 2021 haft øget fokus på at nedbringe madspild. Som eksempel kan nævnes, at OUH har i gangsat en kortlægning af madspild fra afdelingerne. Den skal bidrage med viden om strukturer og processer, der giver anledning til madspild.

MÅL

Regionale mål:

1. Nedbringe udledningen af CO₂ og andre klimagasser i Region Syddanmark.
2. Omstilling til mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer, herunder råstoffer.
3. Mindske negative konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr.

Region Syddanmarks indsatser udfoldes dels i en klimastrategi, der mere detaljeret beskriver indsatser på klima- og miljøområdet, dels i en råstofplan, hvor der arbejdes med omstilling til en mere bæredygtig råstofindvinding.

Indikatorer og nøgletal

Region Syddanmark skal være klimaneutral i 2050, sikre den bedst mulige anvendelse og genanvendelse af ressourcer og råstoffer, og vi skal være parat til at tackle klimaforandringerne.

Vi skal reducere vores fælles CO₂-fodaftryk for at bremse klimaforandringerne. **CO₂-udledning i Syddanmark** viser udledningen opdelt på sektorer. Landbrug, energi og transport står for hovedparten af CO₂-udledningen i Syddanmark.

Region Syddanmark opgør sin egen udledning af CO₂ fra forbrug af el og varme samt fra regionens transportmidler. **CO₂-udledning for virksomheden Region Syddanmark** viser, hvordan det er gået siden 2018.

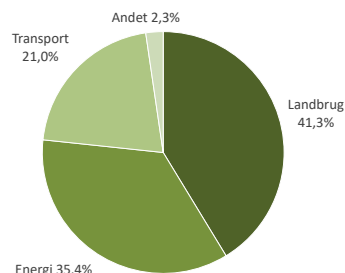
Der bruges betydelige mængder ler, sand, grus, sten og andre råstoffer fra undergrunden til byggeri, anlæg af veje, fremstilling af byggematerialer mv. **Indvinding af sand, grus og sten på land** viser, hvordan det er gået siden 1989.

Fremover vil vi opleve mere ekstremt vejr som følge af den globale opvarmning. **Fremtidig udvikling i forekomst af skybrud** viser DMI's medianscenarie for ændringen i skybrudsforekomst for landets kommuner.

FAKTA

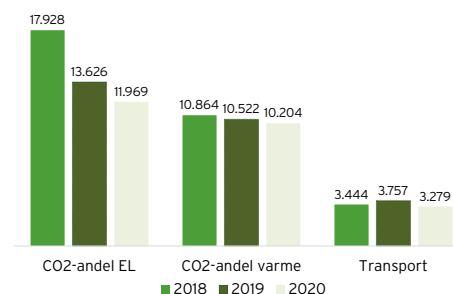

CO₂-udledning i Syddanmark 2019, opdelt på sektorer (pct.)

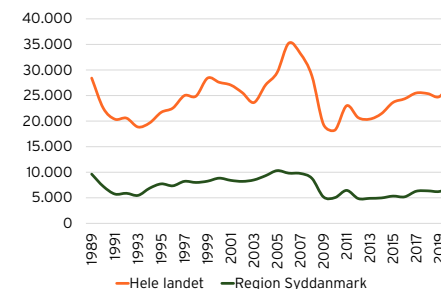
Kilde: Region Syddanmark.
Anm.: Den samlede udledning i Region Syddanmark er estimeret til 13.165.737 tons CO₂. Kategorien Andet dækker over udledningen fra kemiske processer, affald og spildevand.

Udvikling i CO₂-udledning for Region Syddanmarks virksomhed 2018-2020 (tons CO₂)

Kilde: Region Syddanmark

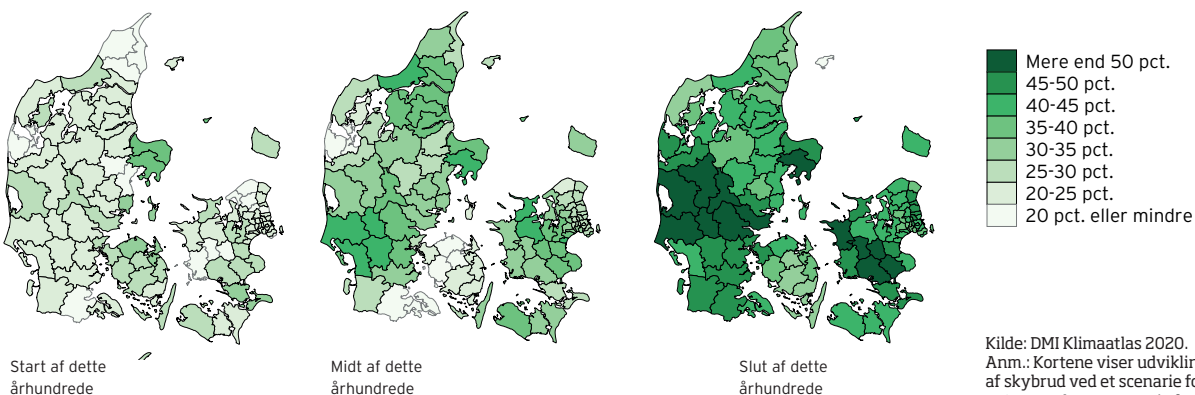
Indvinding af sand, grus og sten på land 1989-2020 (mio. m³)

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk/RST01 & RST. Anm.: Der er databrud i 2006. Til og med 2005 anvendes den historiske statistik for råstofindvinding (RST). Fra 2006 anvendes tal fra den nuværende opgørelse (RST01).

/ s. 5

Fremtidig udvikling i forekomst af skybrud, ændring i pct. i forhold til referenceperioden 1981-2010

Kilde: DMI Klimaatlas 2020.
Anm.: Kortene viser udviklingen i medianforekomsten af skybrud ved et scenarie for mellem CO₂-niveau (RCP4.5), dvs. et scenarie for moderat CO₂-udledning.

Rent vand og jord

Indsatser og handlinger i 2021

Grundvandsindsats. Regionen prioriterer og igangsætter hvert år nye undersøgelser og oprensninger af jordforureninger, der udgør en risiko for værdifuldt grundvand. I 2021 har regionen prioriteret 43 nye undersøgelser af forureninger med højmobile stoffer, herunder pesticider i sårbare grundvandsområder. 24 af disse forureninger er lossepladser. Derudover er der prioriteret yderligere tre undersøgelser af forureninger, som kan true betydningsfuldt grundvand. Endelig er der prioriteret to oprensninger af forureninger, der truer betydningsfuldt grundvand.

Generationsforureninger. På finansloven for 2021 er der afsat 630 mio. kr. i perioden 2021 – 2025 til første fase i bekæmpelsen af 10 generationsforureninger, hvoraf de tre syddanske generationsforureninger er med i første fase. I Grindsted er der igangsat undersøgelses- og udviklingsprojekter for at afklare på hvilke dele af Grindsted Å, der er behov for afværgeindsats, og hvordan denne indsats kan gennemføres. På Himmarsk Strand muliggør et partnerskab med Danfoss, at Region Syddanmark inden for få år kan stå med den første oprensede generationsforurening i Danmark. I Kærgård Klitplantage har man påbegyndt den kemiske oprensning af grundvandet under alle fire gruber, og man er i gang med at planlægge den biologiske oprensning under grube 3.

Pesticider – partnerskaber. Regionen har indgået en række partnerskaber med kommunerne og vandforsyningen om pesticidforurening af grundvandet for at finde årsager og løsninger på udfordringerne for det enkelte vandværk. I 2021 er der indgået to nye partnerskabsaftaler. Siden 2015, hvor det første partnerskab blev indledt med Odense Kommune og Vandcenter Syd, er der indgået i alt 13 partnerskaber fordelt på syv kommuner. Fem af disse partnerskabsprojekter er afsluttet. Formålet med partnerskaberne er at udvikle værktøjer, metoder og processer, der kan give en mere samlet og omkostningseffektiv indsats omkring drikkevandsbeskyttelsen.

Udbud af overfladevandsopgaven. Regionen har i 2020 gennemført et EU-udbud til undersøgelser af forureninger, der udgør en risiko for vandløb, søer, fjorde og hav. Der er foreløbig afsat 11 mio. kr. over en 2-årig periode til opgaven. Regionen har i 2021 igangsat de første 38 undersøgelser ved 23 vandløb, syv søer, fem fjorde og tre kystvande. I 2022 forventes der igangsat undersøgelse af yderligere 52 lokaliteter i regionen.

PFAS forurening

PFAS har i en årrække haft stor bevågenhed i Danmark. PFAS er et industrielt fremstillet stof, der bl.a. anvendes til overfladebehandling af tøj, sko og tæpper og imprægnering af papir og pap. Derudover har det været brugt i brandslukningsskum. Region Syddanmark og de andre regioner har siden 2018 i forbindelse med undersøgelser systematisk analyseret vandprøver fra de forureninger, hvor der er risiko for PFAS. Denne indsats har givet et billede af, hvilke brancher og aktiviteter, der giver størst risiko for forurening med PFAS. Der er i hele landet undersøgt knap 1.100 forureninger og gennemført ca. 6.500 vandanalyser. I Region Syddanmark er der undersøgt 205 forureninger, og konstateret PFAS-stoffer på knap 80 pct. af dem.

Der er over hele landet dukket flere sager op, som har vist, at PFAS kan udgøre en risiko for overfladevand og værdifuldt grundvand. Det har primært været brandøvelsespladser, der har været i fokus. Sammen med kommunerne er regionen i gang med at skabe overblik over omfanget og antallet af PFAS-forureninger i Syddanmark. Foreløbig er der oplysninger om 40 brandøvelsespladser i regionen. I juni 2021 blev grænseværdien for PFAS-forbindelser i grundvandet sænket markant. Dette vil sandsynligvis betyde, at regionerne får flere forureningssager med PFAS, hvor der er behov for undersøgelser eller oprensning. Arbejdet med PFAS forureninger fortsætter i 2022.

MÅL

Regionale mål:

1. Rent grundvand.
2. Helhedsorienterede løsninger med fokus på rent drikkevand, sundhed og tryk for borgerne.
3. Opgaveløsning gennem effektivitet, innovation, partnerskaber og samskabelse med borgerne.

Delstrategien beskriver regionens strategi for indsatsen, som omfatter kortlægning, undersøgelse og oprensning af forurenede lokaliteter.

Den årlige arbejdsplan fastlægger regionens konkrete prioritering af specifikke lokaliteter.

Indikatorer og nøgletal

Rent vand i vandhanen tager vi som en selvfølge, ligesom vi også forventer, at jorden under os er fri for kemikalier og anden jordforurening. Men det kræver en indsats at sikre rent vand og jord til alle.

Beskyttet grundvand i indvindingsoplande opgør den mængde grundvand, som regionens indsats har været med til at beskytte i 2020. Opgørelsen omfatter indsatser i form af undersøgelser og oprensninger, der er udført i vandværkernes indvindingsoplande.

Håndteret risiko viser det samlede antal forureninger og mulige forureninger, hvor regionen har afsluttet den offentlige indsats.

Identificeret risiko for grundvand og bolig viser det samlede antal sager, hvor regionen har opsporet og afklaret mulige kilder til forurening af jord og grundvand, som afventer videre offentlig indsats.

Samarbejde om undersøgelser og oprensninger betalt af bygherre viser antallet af private bygge- og anlægsprojekter i hvert af årene, hvor regionen har vurderet risikoen af en forurening og de foreslåede tiltag til afhjælpning heraf.

FAKTA

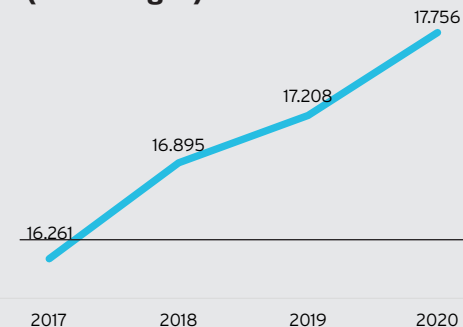
Beskyttet grundvand i indvindingsoplande 2020

32 mio. m³

Kilde: Region Syddanmark

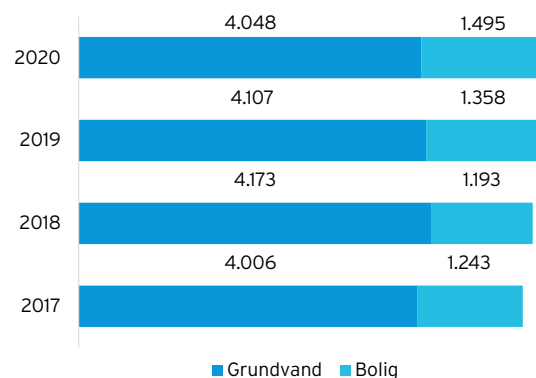
Håndteret risiko 2017-2020 (antal sager)

Kilde: Region Syddanmark

/ s. 7

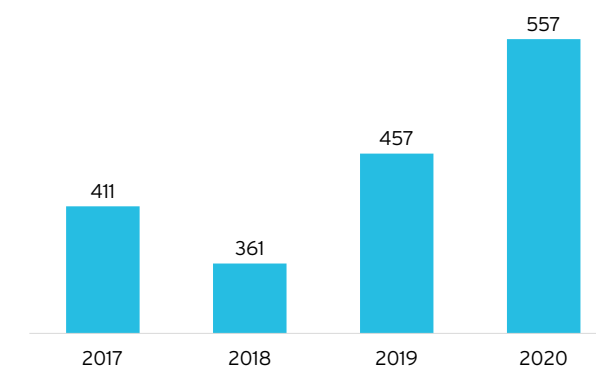
Identificeret risiko for grundvand og bolig 2017-2020 (antal sager)

Kilde: Region Syddanmark

Note: Figuren viser antal sager behandlet af Region Syddanmark

Samarbejde om undersøgelser og oprensninger betalt af bygherre 2017-2020 (antal sager)

Kilde: Region Syddanmark

Note: Figuren viser antal sager behandlet af Region Syddanmark

Kompetencer til fremtiden

Indsatser og handlinger i 2021

Campus Faaborg. For at kunne tilbyde unge i Broby- og Faaborgområdet et attraktivt unge- og uddannelsesmiljø med flere ungdomsuddannelser samlet i ét fællesskab er otte partnere gået sammen om at skabe Campus Faaborg. Partnerskabet består af seks uddannelsesinstitutioner, det lokale erhvervsråd og Faaborg-Midtfyn Kommune, der alle er enige om i fællesskab at ville vende udviklingen i Faaborg-Midtfyn Kommunes sydlige del med faldende ungedemografi, høj andel af unge, der ikke får en ungdomsuddannelse og en stigende mistrivsel og ensomhed blandt unge. I tråd med målet "Adgang til gode uddannelsesmuligheder i hele regionen", valgte Region Syddanmark i 2021 at støtte udviklingen af Campus Faaborg med midler fra regionens uddannelsespulje.

Den nye FGU-uddannelse. Region Syddanmark har fokus på, at den nye Forberedende Grunduddannelse for unge (FGU) kommer godt i gang. Uddannelsespuljen har p.t. støttet tre projekter, der fremmer FGU'ernes udviklingsarbejde og samarbejde med de øvrige aktører. Først fik tre af de i alt seks FGU-institutioner i Syddanmark støtte til at udvikle fælles didaktik, pædagogik, metoder og værktøjer. Dernæst gjaldt det udvikling af metoder og værktøjer, der styrker elevernes overgang til uddannelse eller beskæftigelse, og senest er der i 2021 igangsat en indsats, der skal styrke unges overgang fra folkeskolen til FGU. Regionen har fokus på, at de indhøstede erfaringer og de udarbejdede værktøjer spredes til alle FGU-institutioner i Syddanmark.

Tyskkundskaber. Som nabo til Tyskland har Region Syddanmark en særlig interesse i at styrke syddanskernes tyskkundskaber. Regionsrådet bevilgede i 2021 midler fra uddannelsespuljen til projekt "Tysk i et karrierespæktiv", hvor fem gymnasiale ungdomsuddannelser er gået sammen om et nyt ambitiøst tyskprojekt. Projektet vil bl.a. udvikle undervisningsmateriale og -forløb i samarbejde med lokale virksomheder og institutioner. Derudover vil projektet arbejde med sprogcertificering, elev-til-elevundervisning, kompetenceudvikling af undervisere samt anvendelse af digitale teknologier i tyskundervisningen.

ABC for mental sundhed på ungdomsuddannelserne. Region Syddanmark arbejder med at fremme den mentale trivsel på ungdomsuddannelserne og FGU'erne. Det sker ved at styrke skolernes kapacitet, motivation og muligheder for at arbejde med mental sundhedsfremme i deres hverdag. Derfor har regionen i 2021 igangsat projektet "ABC for mental sundhed på ungdomsuddannelserne". I den forbindelse har regionen blandt andet afholdt en indledende workshop for deltagere fra interesserede uddannelsesinstitutioner og elevrepræsentanter om potentialer i ABC-tilgangen for deres trivselsarbejde. Regionen inddrager også de gode erfaringer fra flere trivselsprojekter, som tidligere har fået støtte af uddannelsespuljen.

Region Syddanmarks Uddannelsespulje

Regionsrådet afsætter ca. 20 mio. kr. årligt til uddannelsespuljen med henblik på at støtte udviklingsaktiviteter inden for de tre regionale mål for uddannelsesområdet. Uddannelsespuljen kan søges af ungdomsuddannelser og den forberedende grunduddannelse to gange årligt.

Region Syddanmark har støttet 13 projekter i 2021, der samlet tilgodeser alle tre regionale mål. Der er bl.a. projekter rettet mod fastholdelse og styrkelse af uddannelsesudbud i tyndt befolkede områder via fusion og campus-samarbejder. Andre projekter understøtter udvikling af unges digitale kompetencer, tyskkompetencer eller STEM-kompetencer. Kompetencer til grøn omstilling af dansk landbrug understøttes også, ligesom styrkelse af voksnes basale kompetencer ift. dansk og matematik. Atter andre projekter vil øge unges trivsel, fx via fællesskaber.

MÅL

Regionale mål:

1. Adgang til gode uddannelsesmuligheder i hele regionen.
2. Kompetencer til livet, arbejdsmarkedet og et bæredygtigt samfund.
3. Uddannelsesmiljøer, der fremmer de unges trivsel og sundhed.

De uddannelsespolitiske elementer af den regionale udviklingsstrategi udfoldes i en uddannelsesstrategi.

Indikatorer og nøgletal

Alle har ret til en uddannelse, men ikke alle får det, og når ungdomsårgangene bliver mindre de kommende år, er det en udfordring at sikre god adgang til kvalitetsuddannelse i alle dele af regionen.

En uddannelse giver fodfæste på arbejdsmarkedet. **25-34 årige med erhvervskompetencegivende uddannelse** viser, at 71 pct. af de 25-34 årige syddanskere har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse i 2020.

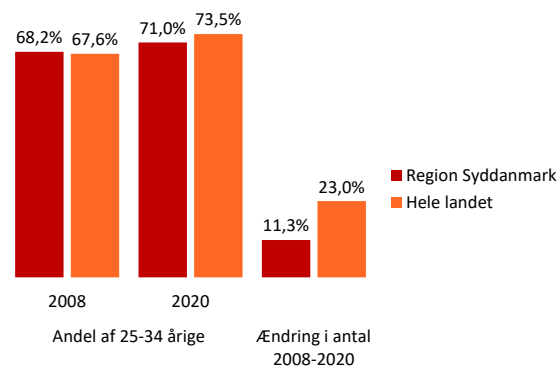
Nogen unge får hverken uddannelse eller fodfæste på arbejdsmarkedet. **Andel af 16-24 årige, der ikke er i job, under uddannelse eller aktivering** viser, hvordan det går i forhold til denne gruppe. Fra 2008-2019 er både antal og andel steget i Region Syddanmark.

Mistrivsel er et problem for mange unge under uddannelse, og særligt for kvinder. Blandt eleverne i gymnasierne er det 72 pct. af kvinderne, der føler sig presset af egne krav og forventninger og 48 pct. af mændene. **Andel elever i gymnasierne som føler sig presset af egne krav og forventninger** viser tal fra den nationale trivselsundersøgelse for de almene gymnasier og erhvervsgymnasierne.

For nogen unge kan adgang til en ungdomsuddannelse nær deres bopæl være afgørende for, om de starter på en uddannelse. **Transporttid til nærmeste ungdomsuddannelse** viser, hvor stor andel af de 15-16 årige, der har 0-30, 30-60, 60-90 og mere end 90 minutters transporttid med kollektiv trafik til nærmeste ungdomsuddannelse.

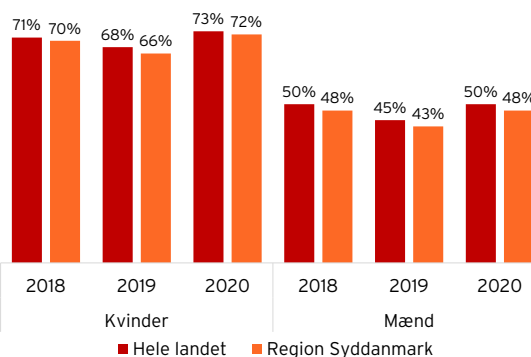

25-34 årige med erhvervskompetencegivende uddannelse 2008-2020

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk/HFUDD11

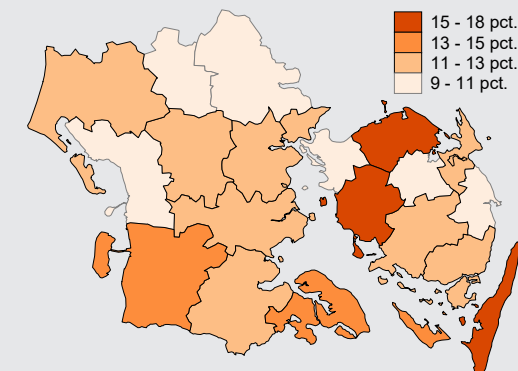
Andel elever i gymnasierne som føler sig presset af egne krav og forventninger 2018-2020

Kilde: Styrelsen for IT og Læring, uddannelsesstatistik.dk
Anm.: Figuren viser andel elever, som meget tit eller tit føler sig presset pga. egne krav og forventninger til skolearbejdet.

Andel 16-24 årige, der ikke er i job, under uddannelse eller aktivering 2019 (NEET-status)

Andel NEET i 2008: 10,0 pct.
Andel NEET i 2019: 11,4 pct.
Antal NEET i 2008: 12.603
Antal NEET i 2019: 15.235

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk/NEET1

/ s. 9

Transporttid til nærmeste ungdomsuddannelse for 15-16 årige i Syddanmark

	Erhvervsuddannelse	Gymnasial uddannelse
Mindre end 30 minutter	50,7%	61,3%
30-60 minutter	38,5%	31,2%
60-90 minutter	6,6%	4,6%
Mere end 90 minutter	4,3%	2,9%

Kilde: Region Syddanmark

Sunde levevilkår

Indsatser og handlinger i 2021

Fremme af borgernes sundhed og trivsel gennem natur og kultur. Region Syddanmark har i samarbejde med SDU Institut for Idræt og Biomekanik og Designskolen Kolding gennemført projekt 'Sundhed, kultur og natur', som bl.a. har ført til udviklingen af værktøjet 'Fællesskaber i Fokus - fif', som kan bidrage til at øge mental og fysisk trivsel og sundhed gennem fællesskaber. Værktøjet blev præsenteret på en velbesøgt afslutningskonference, hvor deltagerne fik inspiration til, hvordan de kan bruge 'fif' blandt socialt udsatte eller sårbare grupper i forskellige sammenhænge. Resultaterne udbredtes via partnerskabet 'ABC for mental sundhed', i et uddannelsespuljeprojekt, og der er dialog med andre aktører, fx DGI og kulturaktører, om videre udbredelse.

Sundhedens Geografi. Der er udarbejdet analyser, som underbygger viden om geografisk forskel og ulighed i sundhed til udarbejdelsen af Rammepapir for fremme af lighed i sundhed. Derudover er der færdiggjort en analyse af sammenhænge mellem igangværende uddannelse, beskæftigelsesgrad og mental trivsel blandt regionens unge mellem 16 og 24 år. Regionen er i dialog om et muligt samarbejde med Sønderborg Kommune om at belyse brugen af kommunale og regionale sundhedsydelser i et pilotprojekt med udgangspunkt i kommunens plejedistrikter og ny brug af tværsektorielle data.

Samarbejde med klyngen Danish Life Science Cluster. Region Syddanmark har indgået en strategisk aftale med klyngen. Aftalen indebærer, at Region Syddanmark medfinansierer klyngen med 3 mio. kr. om året i 2021 - 2023. Midlerne skal sikre, at klyngens tilbud og aktiviteter er værdiskabende for hele det syddanske sundhedsvæsen, at aktiviteterne i klyngens syddanske hub understøttes, og at der bygges på de særlige syddanske satsninger inden for især velfærdsteknologi, kunstig intelligens, drone- og robotteknologi samt at den syddanske videnfestival WHINN videreføres. Klyngen finansieres også med midler fra Uddannelses- og Forskningsministeriet, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og fra de øvrige regioner.

Besøgscentret Nation of Health og nyt Digitalt Besøgscenter i Healthcare DENMARK. Healthcare DENMARK markedsfører danske styrker og løsninger inden for life science og velfærdsteknologi. Region Syddanmark understøtter det nationale besøgscenter i Odense, Nation of Health, som er et internationalt udstillingsvindue for innovationsmiljøet for sundheds- og velfærdsteknologi i Syddanmark og hele Danmark. Det fysiske besøgscenter er suppleret med et digitalt besøgscenter, som præsenterer danske løsninger inden for innovative hospitaler, samt velfærdsteknologi og løsninger til kroniske sygdomme. Regionen har deltaget i udarbejdelsen af en ny strategi og struktur for det fremadrettede samarbejde i Healthcare DENMARK, som er implementeret i 2021.

'fif for unge'

Værktøjet 'fif for unge' er blevet udviklet i et pilotprojekt 'Unge og trivsel i fællesskaber', som bygger på resultaterne fra projekt 'Sundhed, kultur og natur'. Region Syddanmark har sammen med SDUs Institut for Idræt og Biomekanik, Designskolen Kolding og en række erhvervsuddannelser udviklet værktøjet 'fif for unge' til at fremme trivsel og fællesskaber på ungdomsuddannelserne. "fif" er et fysisk værktøj, der kan anvendes af både elever, lærere og trivselsmedarbejdere. 'fif' indeholder seks kategorier, som skal hjælpe unge med at arbejde systematisk med opbygning af fællesskaber. De seks kategorier er: mål, medansvar, kodeks, struktur, tjek ind og fortællinger. Hvert emne beskrives i hver sin trekant med eksempler, så eleverne kan arbejde med emnerne i praksis. Det understøttes af videoer, der præsenterer 'fif' for de unge. Det er både til uden- og indendørs brug, og deltagerne kan synliggøre fælles aftaler ved hjælp af flagranker, der kan hænges op i klasseværelserne.

MÅL

Regionale mål:

1. Fremme borgernes mentale og fysiske trivsel.
2. Styrke sunde levevilkår gennem viden om lokale og socioøkonomiske forskelle.
3. Fremme nye løsninger gennem offentlig-privat innovation.

Rammerne for Region Syddanmarks sundhedsinnovation er fastlagt i den syddanske Innovationsstrategi, og indsatsen har i øvrigt sammenhæng til strategier, planer og aftaler på sundhedsområdet.

Indikatorer og nøgletal

Sunde levevilkår er grundlaget for en høj livskvalitet, og det kræver tiltag på mange fronter at sikre borgerne et godt og sundt liv. Region Syddanmark arbejder for at fremme befolkningens mentale og fysiske trivsel, både i form af tilbud, som borgerne får i sundhedsvæsenet, og gennem regionale udviklingsinitiativer.

Andel unge som føler sig meget ensomme viser, at det særligt er ledige, der føler sig ensomme, og problemet er størst for kvinder.

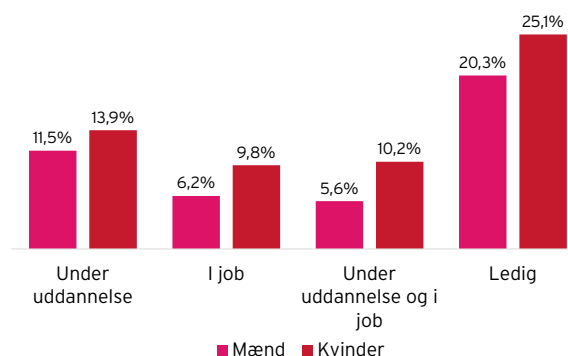
Andel med dårligt mentalt helbred viser, at det særligt er kvinder, der oplever udfordringer med deres mentale helbred, og navnlig ledige kvinder og kvinder under uddannelse har udfordringer.

Livsstilssygdomme som kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), forhøjet blodtryk, hjertekarsygdomme og diabetes er et problem for mange danskere. **Forekomst af KOL pr. 100.000 indbyggere** viser udviklingen i KOL fra 2000 til 2020. Forekomsten er faldet i alle kommuner bl.a. som følge af forebyggende indsatser i forhold til rygning.

Hvis vi skal løfte fremtidens udfordringer inden for sundhed og pleje, skal der nye løsninger til. **Virksomhedsefterspørgsel efter offentlig-privat samarbejde** viser virksomhedernes efterspørgsel efter forskellige former for offentlig-privat innovationssamarbejde 2021 inden for sundhedsløsninger.

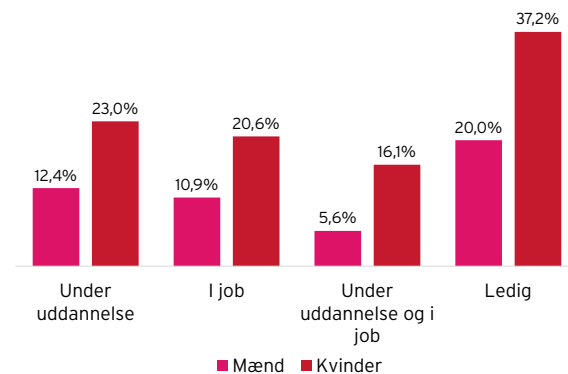
FAKTA

Andel unge som føler sig meget ensomme opdelt på uddannelse og beskæftigelsesstatus, 16-24 årige i Syddanmark 2017

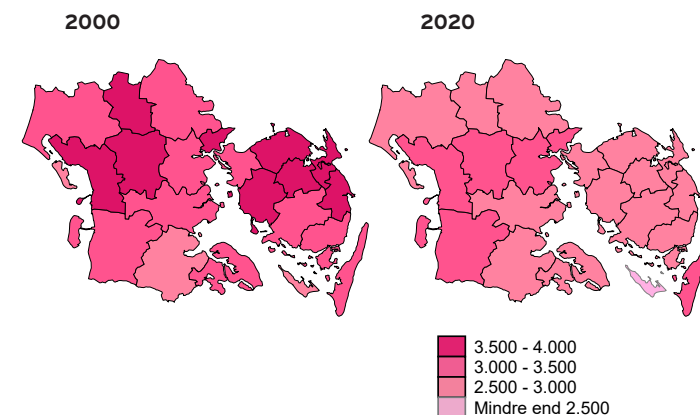
Kilde: Den nationale sundhedsprofil og Danmarks Statistik

Andel unge med dårligt mentalt helbred opdelt på uddannelse og beskæftigelsesstatus, 16-24 årige i Syddanmark 2017

Kilde: Den nationale sundhedsprofil og Danmarks Statistik

Forekomst af KOL pr. 100.000, 2000 & 2020

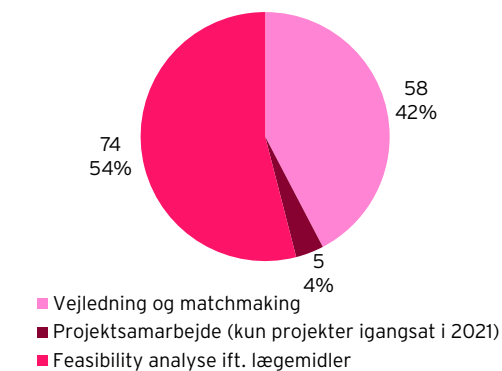

Kilde: Register for Udvalgte Kroniske Sygdomme

Anm.: Incidenstal er justeret for køn og alder. Kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL) er en sygdom, som fører til åndenød på grund en irreversibel nedsættelse af lungefunktionen.

/ s. 11

Virksomhedsefterspørgsel efter offentligt-privat samarbejde 2021

Kilde: Private virksomheders henvendelser registreret af Region Syddanmarks GCP-enhed (Good Clinical Practice) og Syddansk Sundhedsinnovation.

En attraktiv og oplevelsesrig region

Indsatser og handlinger i 2021

Støtte til kulturprojekter og kulturtræf for kulturaktører. I 2021 blev kulturmidlerne udmøntet i to ansøgningsrunder. I foråret blev der udmøntet ca. 1,5 mio. kr. fra kulturpuljen til otte projekter. Herudover blev der udmøntet ca. 4,7 mio. kr. til 15 projekter, der havde søgt temapuljen om kultur, kreativitet og mental trivsel. I efteråret blev der desuden udmøntet 2,5 mio. kr. fra kulturpuljen til otte projekter. Regionen har fortsat udpeget medlemmer til og støttet de to regionale kunstfonde: Øernes Kunstfond og Den Jyske Kunstfond. Endelig har Region Syddanmark i partnerskab med Kulturregion Trekantområdet, Kulturregion Fyn og Kulturregion Sønderjylland-Schleswig udviklet et koncept for et nyt regionalt kulturtræf, som planlægges afholdt i 2022.

/s. 12

Bosætning og attraktivitet i landområderne. Region Syddanmark samarbejder med Region Midtjylland, Region Nordjylland og Slots- og Kulturstyrelsen om et forskningsprojekt, hvor SDU frem mod foråret 2022 undersøger, hvad kulturliv i landdistrikterne består i, og hvad kulturens bidrag til landdistrikterne er. Regionen er desuden partner i en Erasmus+-ansøgning, hvor der udvikles et efteruddannelsesprogram for kulturaktører, som kan få viden om og redskaber til at arbejde med unge og kultur i landdistrikter. SDU er lead på projektet, der foregår i samarbejde med finske og nederlandske universiteter og regionale aktører. Endelig har regionsrådet med budgetaftale for 2022 besluttet, at der i 2022 udmeldes en temapulje med fokus på kultur i landdistrikterne.

International inspiration, samarbejde og viden. Region Syddanmark og Designskolen Kolding samarbejder fortsat med en række andre centrale aktører om en fælles ansøgning til et stort europæisk videns- og innovationsprojekt om design, kreativitet og kultur. Designskolen er kernepartner i et internationalt konsortium, der skal bringe de syddanske styrker på designområdet i spil og give syddanske institutioner international viden og bidrage til innovation og netværk. I forlængelse heraf har regionen sammen med Designskolen Kolding fået udarbejdet en økosystemanalyse af designområdet i regionen, som kan understøtte en videreudvikling af designanvendelse i regionen. Regionen var herudover vært på et regionalt fundingevent i oktober 2021 sammen med Det Syddanske EU-kontor, hvor syddanske kulturinstitutioner og kulturaktører fik viden om det kommende Interreg 6A-program og inspiration fra det tidligere program. Herudover indgår regionen fortsat i og medfinansierer kulturaftaleperioden 2021-2024 i Region Sønderjylland-Schleswig, der blandt andet varetager det grænsenære kultursamarbejde via Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig.

Temapulje om kultur, kreativitet og mental trivsel

I 2021 er der udmøntet en temapulje, der skal bidrage til at styrke syddanskernes trivsel og aktive liv gennem kulturoplevelser, der medvirker til at imødegå og forebygge mental mistrivsel gennem innovative og brobyggende kulturprojekter. Temapuljen understøtter kulturstrategiens delmål 2 om at styrke borgernes trivsel og aktive liv. Ansøgere til puljen skulle også gå nye veje og, med kulturen som drivkraft, skabe tværgående partnerskaber for at understøtte mental trivsel. Ansøgninger med fokus på unge mellem 15 og 25 år blev vægtet højt.

Der blev med puljen udmøntet ca. 4,7 mio. kr. til 15 forskellige ansøgninger.

Du kan læse mere om projekterne på:
www.regionsyddanmark.dk/kultur.

MÅL

Regionale mål:

1. Øge attraktivitet og bosætning gennem oplevelser.
2. Styrke borgernes trivsel og aktive liv.
3. Videreudvikle og anvende syddanske styrker inden for kultur, natur og kreativitet, fx syddansk verdensarv og grænseområdets særlige historie og egenart.

Indsatser inden for kultur, natur og rekreative områder, innovation og design udfoldes i en kulturstrategi.

Indikatorer og nøgletal

Kultur og idræt er en vigtig del af syddanskernes liv og hverdag og bidrager til at gøre Region Syddanmark til en aktiv og attraktiv region.

Mange syddanskerne bor i landdistrikter og småbyer. Men her bliver der længere mellem indbyggerne, mens flere flytter til regionens største byer.

Andel indbyggere i forskellige bystørrelser viser udviklingen i fordelingen af befolkning på bystørrelse fra 2010-2021.

Syddanskernes kulturvaner adskiller sig ikke væsentligt fra det øvrige land. De fleste lytter til musik, ser film og serier og dyrker motion. Relativt få overværer sportsbegivenheder eller oplever scenekunst.

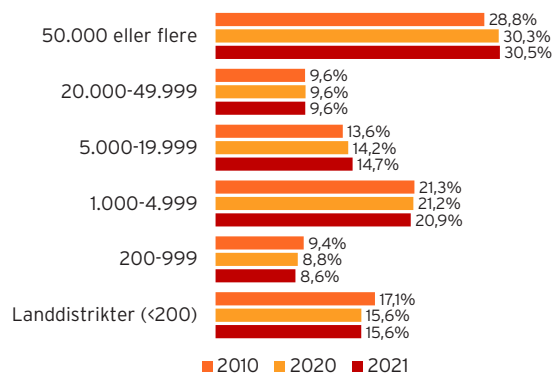
Befolkningens forbrug af kulturaktiviteter 2020 viser, hvor stor andel af befolkningen, der har deltaget i udvalgte kulturaktiviteter inden for de seneste 3 måneder.

Syddanskerne er aktive motionister. 67 pct. af syddanskerne motionerer mindst 1 gang pr. uge. **Syddanskernes motionsvaner** viser udviklingen 2018-2020.

FAKTA

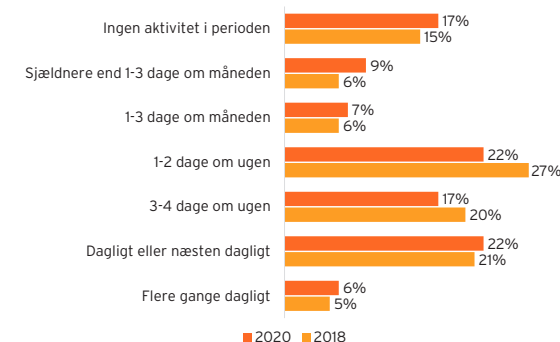

Andel indbyggere i forskellige bystørrelser Syddanmark 2010-2021

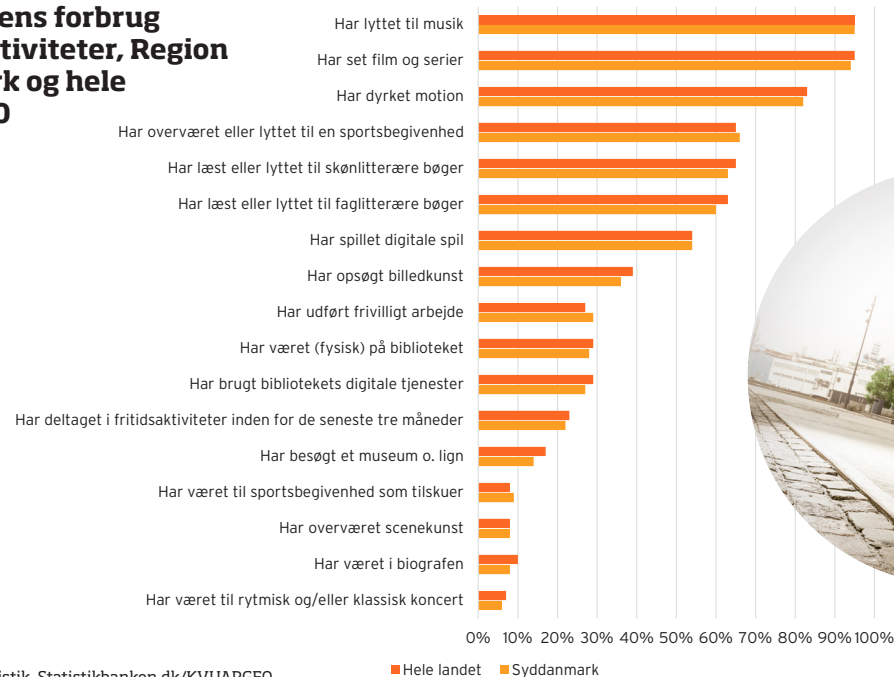
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk/BY2

Syddanskernes motionsvaner, hyppighed af aktivitet 2018-2020

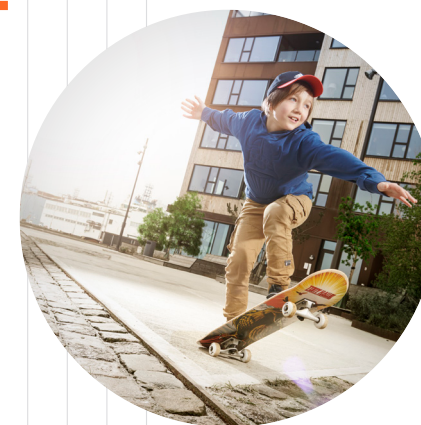
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk/KVUH1GE0

Befolkningens forbrug af kulturaktiviteter, Region Syddanmark og hele landet 2020

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk/KVUARGE0

/ s. 13

Mobilitet for alle

Indsatser og handlinger i 2021

Grøn omstilling af den kollektive trafik. Region Syddanmark har over for regeringen forpligtet sig til CO₂-neutrale eller nulemissionsbusser i alle nye udbud på regionale ruter fra 2021. En del af den regionale bustrafik er i 2021 overgået til CO₂ neutral biodiesel, herunder 20 regionale busser i Haderslev. Indsættelsen af tre elbusser på den regionale rute Otterup-Odense i 2021 tager hul på den emissionsfrie fremtid. I løbet af en kortere årrække er det forventningen, at emissionsfrie busser er teknisk realistisk på alle regionale ruter – også de lidt længere.

Syddanske passagerråd. Region Syddanmark er i 2021 indgået i partnerskab om oprettelse af to syddanske passagerråd, som er forankret hos Passagerpuls i Forbrugerrådet Tænk. Passagerrådene skal skabe et samarbejdsfora, hvor passagerer i den kollektive transport kan bidrage med opmærksomhedspunkter, idéer, viden og konstruktiv feedback til arbejdet med at tilrettelægge og udvikle den kollektive transport hos trafikselskaber, kommuner og region.

/s. 14

Flere syddanskere på cyklen. Regionsrådet afsatte i 2021 1,6 mio. kr. til indsatsen "Flere syddanskere på cyklen". Initiativet skal få flere til at vælge cyklen eller elcyklen, til gavn for såvel fremkommeligheden som klimaet, folkesundheden og samfundsøkonomien. Hjørnestenene i indsatsen i 2021 og 2022 er etablering af cykelsamarbejder og -partnerskaber, skabelse af et solidt data og videngrundlag om cyklismen i regionen samt gennemførelse af pilotprojekter, hvor syddanskere på egen krop mærker fordelene ved at hoppe på cyklen.

Nye mobilitetstilbud i regionens landområder. Regionsrådet afsatte i 2021 1,4 mio. kr. til indsatsen "Nye mobilitetstilbud i regionens landområder". Et initiativ der i 2021 og 2022 skal bidrage til at nytænke de kollektive transporttilbud i regionens landområder og via pilotprojekter teste behovsstyrede og fleksible mobilitetstilbud (fx flextrafikprodukter, samkørsel, delebiler og pendlercykler). Initiativet sætter desuden fokus på dialog med nøgleaktører, udarbejdelse af inspirationskatalog og afholdelse af mobilitetsmesse for mobilitet i landområder.

De syddanske infrastrukturprioriteringer og Infrastrukturplan 2035. I 2011 – og igen i 2019 – besluttede Region Syddanmark og de 22 kommuner at arbejde for en række syddanske infrastrukturprioriteringer. Med den brede aftale, som samtlige folketingets partier indgik i juni 2021 om statslige infrastrukturinvesteringer for perioden frem mod 2035 – kaldet "Infrastrukturplan 2035", ligger de statslige infrastrukturinvesteringer de næste 15 år som udgangspunkt fast. Aftalen omfatter investeringer på det statslige vej- og banenet for i alt 161 mia. kr. med en fordeling på ca. 53 pct. til baneinvesteringer, ca. 40 pct. til vejinvesteringer samt diverse puljer for de resterende 7 pct. Alle de syddanske infrastrukturprioriteringer er i et vist omfang imødekommet og adresseret.

Grøn og smart mobilitet

En grønnere, mere effektiv og smartere mobilitet i regionen skal omstille den individuelle og kollektive trafik til CO₂- og emissionsfrie drivmidler, konvertere ture fra solo-transport i personbiler til mere bæredygtige transportformer og optimere og effektivisere udnyttelsen af forskellige transportmidler og den eksisterende kapacitet i infrastrukturen. Endelig skal der, de steder hvor det er nødvendigt, udvides i kapaciteten i infrastrukturen.

De kommende års initiativer på mobilitetsområdet sætter fokus på borgere og virksomheders transport og skaber incitamenter til brug af sunde, effektive samt miljø- og klimavenlige transportformer. Værktøjskassen er bred og retter sig mod såvel vores infrastruktur og mobilitetstilbud som vores transportvaner og -adfærd.

MÅL

Regionale mål:

1. Grøn klimaneutral transport – kollektiv som privat
2. Høj tilgængelighed og sammenhæng – trafikalt og digitalt
3. God fremkommelighed, der mindsker trængsel i og imellem de syddanske byer.

Indsatsen på mobilitetsområdet udfoldes i en mobilitetsstrategi.

Indikatorer og nøgletal

Adgang til gode og grønne trafikale løsninger har stor betydning for den grønne omstilling, og hurtigt og stabilt internet skal understøtte livet i alle dele af regionen.

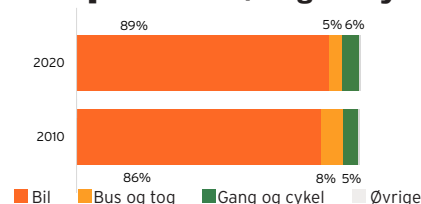
Transporten står for en stor del af klimabelastningen i Syddanmark, og mange syddanskere er afhængige af bilen som primært transportmiddel. **Andel personkilometer** viser den gennemsnitlige fordeling af tilbagelagte personkilometer på transportmidler i Syddanmark. I 2020 stod transport med bil for 89 pct. af den daglige tilbagelagte distance.

Fremkommelighed og kort rejsetid er forudsætninger for, at vi fx kan komme på arbejde, til vores uddannelsessteder og fritidsaktiviteter. **Fremkommelighed med bil** viser graden af trængsel på statsvejene (de farvede veje) samt i de største byer (de farvede byområder).

Kollektive trafikforbindelser og vejforbindelser skaber fx forudsætninger for at deltage i kultur, uddannelse og arbejdsmarked. **Adgang til vejnet og kollektiv trafik** viser, hvor stor en andel af befolkningen, der har adgang til henholdsvis kollektiv trafik inden for 500 m og 500 m - 2 km af deres bopæl samt til vejnettet inden for 5 km og 5 km - 15 km.

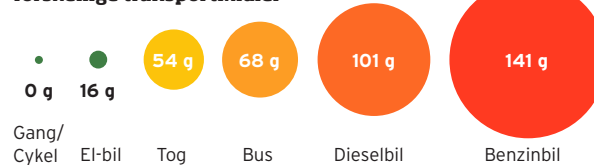
Adgang til hurtigt internet er vigtigt for både virksomheder og private, og udviklingen går den rette vej. **Adgang til bredbånd** viser, hvor stor andel af boliger og virksomheder, som har adgang til internet med 100 og 1.000 Mbit/s hastighed. Adgangen til 1.000 Mbit/s er i 2021 89 pct. mod 78 pct. i 2020.

Andel personkilometer opdelt på transportmiddel, Region Syddanmark 2020

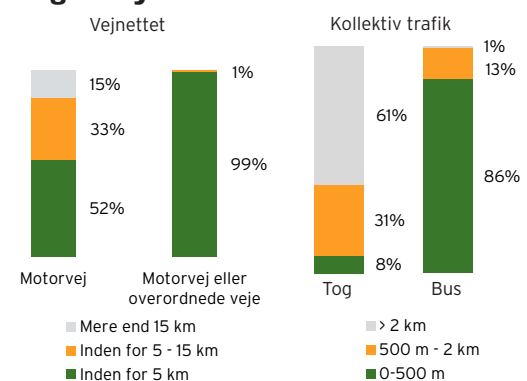
Kilde: Center for Transport Analytics DTU, Transportvaneundersøgelsen
Note: Syddanskerne tilbagelagde i 2020 38,2 km dagligt fordelt på forskellige transportformer. Et fald fra 40,9 km året før.

Anslået CO₂-udledning pr. personkilometer for forskellige transportmidler

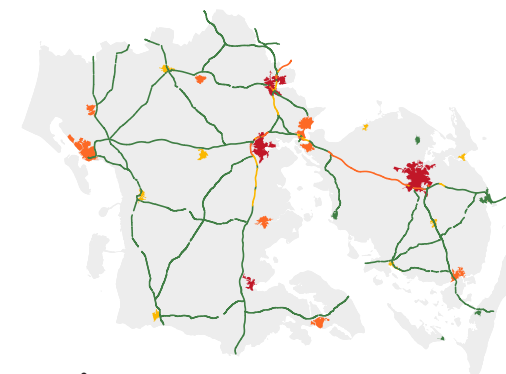
Kilde: Beregnet af Region Syddanmark på baggrund af data fra DSB, Movia, Transport- og Boligministeriet samt Energinet

Adgang til vejnet og kollektiv trafik i Region Syddanmark 2021

Kilde: Region Syddanmark
Note: Viser andelen af borgere i Syddanmark, der har adgang til vejnet og kollektiv trafik inden for forskellige afstande af deres bopæl

Fremkommelighed med bil, Region Syddanmark 2019

Trængsel på statsvejene

Trængsel måles som belastningsgrad af statsvejnettet, dvs. udnyttelsesgraden af vejenes kapacitet

Kilde: Vejdirektoratet og Region Syddanmark

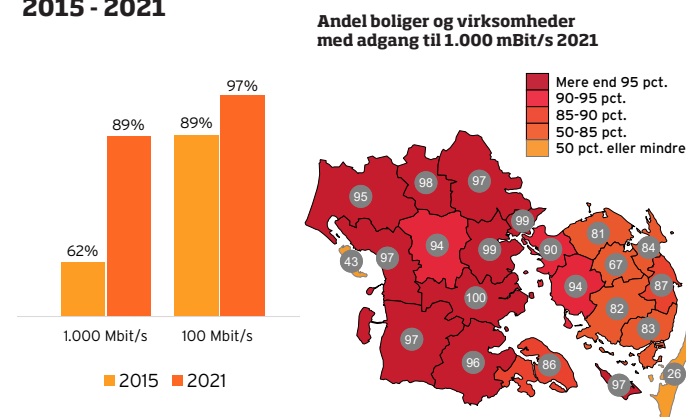
Trængsel i byerne

Trængsel måles som belastningsgrad af statsvejnettet, dvs. udnyttelsesgraden af vejenes kapacitet

Kilde: Vejdirektoratet og Region Syddanmark

/ s. 15

Adgang til bredbånd i Region Syddanmark 2015 - 2021

Note: Figuren viser andelen af boliger og virksomheder, der har adgang til internetforbindelser med hhv. 100 Mbit/s og 1.000 Mbit/s downloadhastighed

Tværgående indsatser

På tværs af de seks spor i den regionale udviklingsstrategi arbejder Region Syddanmark med fire tværgående indsatser: Udvikling i hele regionen, Digitalisering, Viden og Analyser samt Dansk-tysk og internationalt samarbejde.

Udvikling i hele regionen. Regionen vil understøtte muligheden for, at livet kan leves i hele Syddanmark - også i fremtiden. Derfor er udvikling i hele regionen et af de fire tværgående temaer i den regionale udviklingsstrategi, og derfor meldte Region Syddanmark sig også ind i Landdistrikternes Fællesråd i 2020. Regionen har desuden i 2021 igangsat flere analyser, der ser på balancen mellem by og land i regionen, herunder en analyse af de mindre byer i regionen og af det attraktive liv i landdistrikterne. Herudover arbejder regionen med udvikling i hele regionen på forskellig vis på de enkelte strategispor. Det gælder bl.a. på uddannelsesområdet, hvor regionen i 2021 har arbejdet for at sikre, at unge skal have gode muligheder for at uddanne sig i hele regionen.

Digitalisering. Digitalisering er en global megatrend, der med hastige skridt forandrer måden vi handler, arbejder, uddanner og underholder os på. Der er igangsat en række indsatser inden for de enkelte strategispor, hvor digitalisering indgår i større eller mindre grad. Fx har Vand & Jord på jordforurenings- og råstofsagsbehandlingsområdet været med til at udvikle to fagsystemer JAR og RIT (Råstof IT) med indbygget digitale selvbetjeningsløsninger som bl.a. "Søg en forureningsgrund" og "Ansøgninger om råstofindvinding" til gavn for regionens borgere og virksomheder. Inden for Sunde Levevilkår arbejdes der med digitale løsninger, offentlige data og nye teknologier, der kan bidrage til at løse samfundsudfordringerne ift. udvikling af fremtidens velfærdssamfund. Det gælder bl.a. IT-arkitekturen, kunstig intelligens, Big data, anvendelse af sundhedsrobotter i

sundhedsvæsenet samt brug af borgerens egne data. Også på mobilitetsområdet arbejdes der på at udvikle og fremme smarte digitale løsninger i samarbejde med udbydere, trafikelskaber, kommuner og øvrige aktører. Det omfatter fx deltagelse i Fynsk Samarbejdsforum for Digital Infra-struktur (FSDI) og etablering af digitale skærme i Sydtrafiks regionale busser.

Viden og Analyser. Den regionale udviklingsstrategi bygger på et solidt vidensgrundlag, som skal bidrage til at sætte en fælles udviklingsdagsorden lokalt, regionalt og nationalt. På den baggrund er der er udarbejdet en række analyser og anden videnproduktion.

Region Syddanmarks årlige publikation KONTUR indeholder nøgletal og bidrager med viden om udfordringer og potentialer for de 22 syddanske kommuner og for regionen som helhed. Publikationen giver et billede af udviklingen inden for udvalgte temaer som sundhed, uddannelse, beskæftigelse og klima.

Analysen Syddanske virksomheders engagement i Nordtyskland sætter fokus på de mindre og mellemstore virksomheders grænseoverskridende samarbejde, betydningen af tysk arbejdskraft for de syddanske virksomheder samt betydningen af sprogkundskaber.

I 2021 har øvrige analyseaktiviteter bl.a. omfattet analyse af behovet for kvalificeret arbejdskraft, og Region Syddanmark har desuden bidraget til den fælles regionale analyse Udvikling i behovet for kvalificeret arbejdskraft i et år præget af corona.

Endelig er der igangsat en række større analysearbejder inden bl.a. for mobilitet og unges kompetencer til livet, de

mindre byer i Syddanmark samt analyse af landdistrikter, som afsluttes i 2022.

Dansk-tysk og internationalt samarbejde. Interreg 6A Deutschland-Danmark bliver en væsentlig finansieringskilde til grænseoverskridende dansk-tyske samarbejder i 2021-2027 i hele regionen. Gennem dette program forventes et tilskud fra EU på 700 mio. kr. i den syv-årige programperiode. Region Syddanmark er programpartner sammen med Region Sjælland og ni kredse og byer i Slesvig-Holsten. Programpartnerne har indsendt et konkret forslag til program til EU-Kommissionens godkendelse, og det forventes, at programmet åbner for ansøgninger i foråret 2022. De fleste emner i Fremtidens Syddanmark kan fremmes gennem programmets fire prioriteter: En innovativ region; En grøn region; En attraktiv region og en funktionel region.

I sommeren 2021 skrev regionsrådsformand Stephanie Lose og ministerpræsident Daniel Günther under på en "Fælles erklæring om fornyelse af regionalt samarbejde mellem delstaten Slesvig-Holsten og Region Syddanmark". Samtidig blev der lanceret en ny dansk-tysk udviklingsalliance med afsæt i grænselandet. Initiativet udsprang af regionsrådets vedtagelse i 2020 om et eftersyn af Syddanmarks internationale og grænseoverskridende aktiviteter. Mange emner fra Fremtidens Syddanmark er med i fælleserklæringen, ikke mindst miljø og klima. Her konstateres det, at "klima- og miljøspørgsmål står centralt på den politiske dagsorden lokalt, regionalt, nationalt og globalt. Parterne er enige om at fortsætte en tæt dialog om udvikling af bæredygtige løsninger".

Fælleserklæringen rummer også borgernært samarbejde: "Kulturel udveksling og fælles kulturelle aktiviteter

på tværs af grænsen udgør en vigtig del af det dansk-tyske samarbejde. Parterne har desuden et gensidigt ønske om at styrke uddannelsessamarbejdet og borgernes muligheder for uddannelse på tværs af grænsen yderligere, herunder at øge det gensidige kendskab til sprogene dansk og tysk”.

Regionsrådet har desuden besluttet at fortsætte samarbejdet med de syddanske kommuner om Det Syddanske EU-kontor. I 2021 er der således indgået en ny resultatkontrakt for perioden 2022-2023, hvor der bl.a. sættes særligt fokus på klima og sundhed.

Regionsrådet blev i 2020 medlem af STRING, som er et netværk af regioner og kommuner fra Tyskland, Danmark, Sverige og Norge. I 2021 har STRING-medlemmerne besluttet at øge samarbejdet om grøn omstilling og infrastruktur i forlængelse af et samarbejdsprojekt med OECD om udvikling af STRING-geografien som en 'Green Hub'. Region Syddanmark står i spidsen for to af indsatserne for at udvikle en sammenhængende megaregion: udvidelse af STRING-netværket og synlighed ift. EU-institutioner. Desuden deltager Region Syddanmark i en ansøgning om etablering af en brintkorridor i STRINGs geografi i samarbejde med en række offentlige og private partnere.

Region Syddanmark er ligeledes medlem af Nordsøkommissionen (NSC), som består af medlemsregioner fra ni forskellige lande. NSC har gennem længere tid arbejdet målrettet for, at ScanMed korridoren, som er en af de ni prioriterede korridorer i EU's TEN-T transport kernenet, skal videreføres fra Trekantområdet/Taulov til færgehavnene i Frederikshavn og Hirtshals. Med den reviderede CEF forordning (Connecting Europe Facility), der er trådt i kraft i 2021, går ScanMed korridoren nu hele vejen fra Sicilien til Frederikshavn og Hirtshals.

Dansk-tysk udviklingsalliance

Repræsentanter fra kommuner, nøglevirksomheder, region, delstatsregeringen i Slesvig-Holsten samt uddannelses- og forskningsinstitutioner har taget initiativ til at etablere en grænseoverskridende udviklingsalliance. Arbejdet er tidligere foregået under arbejdstitlen Digital Valley.

Formålet med Dansk-tysk udviklingsalliance er at styrke samarbejdet og binde udviklingskræfter sammen i Syddanmark og i grænseregionen. Alliancen kan sikre, at grænseregionen er en grøn og bæredygtig foregangsregion, der samlet står stærkere i den nationale og globale konkurrence om udviklingsmidler, talent, kvalificeret arbejdskraft mv. og bidrager til et mere sammenhængende arbejdsmarked på tværs af grænsen.

I 2021 er der gennemført et forberedende arbejde vedrørende alliansens formål, fokusområder og organisering samt den nødvendige inddragelse af yderligere tyske partnere.

Ambitionen for alliancen er at løfte det grænseoverskridende samarbejde til et nyt niveau med afsæt i følgende tre gennemgående overskrifter for samarbejdet:

Gribe mulighederne i omstillingen til et grønt og klimaneutralt samfund
Udnyttelse og udvikling af digitale muligheder
Uddannelse, tiltrækning og fastholdelse af en kvalificeret arbejdsstyrke

Som næste skridt samles en stiftergruppe med henblik på at styrke kendskabet til og forankringen af udviklingsalliancen hos en bredere gruppe af partnere. Stiftelsen af alliancen forventes at kunne markeres ved en større grænseoverskridende regional udviklingskonference i sommeren 2022.

Udviklingsalliancen indgår som et centralt element i fælleserklæringen om fornyelse af regionalt samarbejde mellem delstaten Slesvig-Holsten og Region Syddanmark.

/ s. 17

Verdensmålene indtænkes i regionale indsatser

I Region Syddanmark indtænker vi FN's verdensmål i det, vi gør, og vores beslutninger skal bidrage til at udmønte verdensmålene.

Bæredygtige beslutninger. Vi sætter bl.a. miljømæssig bæredygtighed i fokus, når vi træffer politiske beslutninger. Alle de sager, som regionsrådet og de politiske udvalg afgør, skal således også indeholde en klimavurdering, hvis det er relevant for den konkrete sag. Klimavurderingerne omfatter konsekvenser for udledning af CO₂ og andre drivhusgasser, omstilling til mere cirkulær økonomi samt konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr.

Samarbejde med SDU. Vi arbejder både med udvalgte verdensmål inden for de enkelte strategispor og med målene som en ramme for hele strategien. På den baggrund afsatte regionsrådet allerede sidste år 1,8 mio. kr. til en strategisk samarbejdsaftale med SDU. Aftalen løber i 2021 og 2022 og tager afsæt i den fælles ambition om at bidrage til FN's verdensmål. Der samarbejdes om konkrete aktiviteter inden for klimaområdet samt sundhedsinnovation og sunde levevilkår.

Klimaplaner på sygehus-, psykiatri- og sociale enheder. Enhederne har udarbejdet de første klimaplaner, der skal bidrage til, at regionen når Klimastrategiens mål.

Visualisering af verdensmålene. Regionsrådet har afsat 500.000 kr. til udvikling af metoder og værktøjer, som skal styrke visualiseringen og vidensgrundlaget for arbejdet med FN's verdensmål som ramme for den regionale udviklingsstrategi. Projektet gør et omfattende datagrundlag tilgængeligt for regionens politikere og interessenter, som får mulighed for at belyse udviklingen over tid samt geografiske forskelle inden for lokalt og regionalt relevante indikatorer for de verdensmål regionen bidrager til.

Projekt SARA

Region Syddanmark har sammen med danske og tyske partnere i 2020 fået støtte til et Interreg 5a-projekt om samarbejde og erfaringsudveksling vedrørende integration af FN's verdensmål i regionale og lokale udviklingsstrategier. Projektet løber fra 1. september 2020 til 31. august 2022. Projekt SARA - Sustainable Development Goals - SDGs, Adaptable Indicators and Methods, Regional Development and Active Implementation tager udgangspunkt i behovet for at oversætte FN's verdensmål til lokale og regionale forhold. Der er bl.a. fokus på udvikling og implementering af målemetoder og indikatorer. Derudover afsøger projektet eventuelle fremtidige muligheder for samarbejde og partnerskaber om verdensmålene på tværs af den dansk-tyske grænse.

Læs mere om SARA på projektets hjemmeside: www.sara-interreg.eu

FN's verdensmål - syddansk fokus

En fælles mission

FN's verdensmål sætter rammen for den regionale udviklingsstrategi og for delstrategierne. Verdensmålene sætter retning og giver et fælles afsæt for indsatserne inden for strategiens forskellige spor. Det fælles perspektiv på arbejdet sikrer samtidig sammenhæng på tværs af områder. Nogle af verdensmålene lægger sig særligt tæt op ad centrale regionale opgaveområder. Derfor har Region Syddanmark valgt at fokusere særligt på de mål, der har størst relevans for regionens arbejde.

Yderligere informationer om den regionale udviklingsstrategi og de øvrige delstrategier kan findes her:

www.fremtidenssyddanmark.regionsyddanmark.dk

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling